

Remissvar gällande It-driftsutredningens slutbetänkande ”Säker och kostnadseffektiv it-drift – förslag till varaktiga former för samordnad statlig it-drift” (SOU 2021:97)

Swedish Medtech är branschorganisationen för de medicintekniska företagen i Sverige och däribland leverantörer av informationsteknik, inkluderat hårdvara, mjukvara eller tjänster till vård och omsorg.

Swedish Medtech tillstyrker förslagen i utredningen, men vill lämna några generella synpunkter samt peka på vissa förslag som vi ser skulle kunna få negativa konsekvenser ur konkurrenssynpunkt och sårbarhetsperspektiv.

Generella synpunkter

- Swedish Medtech ser positivt på ett tydligare stöd till myndigheterna i deras it-drift

Vi delar utredningens bild när man uttrycker att man vill

”skapa bättre förutsättningar för den offentliga förvaltningen att få tillgång till säker och kostnadseffektiv it-drift genom antingen samordnad statlig it-drift eller tydligare rättsliga förutsättningar för att kunna anlita privata leverantörer av it-drift.”

Då myndigheter har olika behov av att drifta och utveckla sina tjänster i framtiden är det viktigt att de får ett stöd i att göra sina val, och att då kunna välja mellan olika alternativ så som en privat leverantör eller någon form av samordnad statlig it-drift. Vi ser att det finns behov av ökad samordning för att nå kostnadseffektivitet, bättre säkerhet med högre kvalitet i den statliga it-driften.

- Vi önskar se att rollen för de privata tjänsteaktörerna stärks

Swedish Medtech önskar att utredaren kunde vara ännu tydligare med att förslaget innebär att tjänster kring statlig it-drift i första hand ska levereras av privata aktörer. Swedish Medtech bedömer att rollen för de privata tjänsteleverantörerna bör stärkas, liksom att förtydligande, regler och mekanismer införs för att förverkliga denna. Detta resonemang utvecklar vi vidare i vårt remissvar nedan.

- Den samordnande myndighetens uppdrag är omfattande

Utredningen pekar på att man vill utse en samordnande myndighet och den ges av utredningen ett mycket omfattande uppdrag. Man vill att myndigheten ska

- identifiera och lösa gemensamma behov och problem
- ge stöd till myndigheter i arbetet med att välja säkra lösningar
- ge stöd i att hitta kostnadseffektiva lösningar
- arbeta med informationskartläggning och informationsklassificering
- bidra till val av it-driftsform: egen regi, samordnad statlig regi eller genom utkontraktering till en privat leverantör.

Med anledning av att uppdraget för den samordnande myndigheten är så pass omfattande vill Swedish Medtech understryka vikten av att ge den samordnande myndigheten ett tydligt mandat. Detta för att ges möjlighet att bygga kompetens, få personella samt ekonomiska resurser för att detta ska kunna genomföras i praktiken.

Det uppdrag utredningen vill ge den samordnande myndigheten och alla aktörer som ska samverka ser också ut att bli svår att överblicka och att få i operativ drift.

- Risk för starkare ställning för myndigheter på bekostnad av privata tjänsteaktörer

Förutom att många aktörer ska samverka ser vi att förslaget kommer att innebära att ett antal myndigheter får en mycket stark ställning och stort inflytande inom, inte bara it-drift, utan av centrala delar av digitaliseringen av den statliga förvaltningen. Av den anledningen ser Swedish Medtech att rollen för de privata tjänsteaktörerna bör stärkas.

- Inspireras av våra grannländer

Swedish Medtech vill avslutningsvis framföra vikten av att regeringen tar ett omfattande grepp avseende frågan om digitaliseringen av den statliga förvaltningen. Den potential som digitaliseringens möjligheter har lyfts tyvärr inte fram tydligt i betänkandet. Vi vill uppmuntra till att ansvariga för frågan tar inspiration av de goda exempel vi ser hos våra grannländer. I Finland och Estland har man på senare år gjort stora framsteg på digitaliseringsområdet. Man har till exempel systematiskt och långsiktigt styrt mot att ge medborgarna en enklare och mer digital vård och omsorg, vilket förenklats tillvaron för dess medborgare.

10.4.4 Behov av nya tjänster bör i första hand tillgodoses genom samordnad upphandling av privata leverantörers tjänster

Swedish Medtech delar utredningens bedömning att behov av nya tjänster inom samordnad statlig it-drift i första hand bör tillgodoses genom att tjänsterna upphandlas samordnat från privata leverantörer. Bara i situationer där det inte är möjligt eller lämpligt att nyttja tjänster från privata leverantörer behöver det undersökas om myndigheter som levererar tjänster inom ett samordnat statligt tjänsteutbud kan utveckla en sådan tjänst.

Här vill Swedish Medtech återigen lyfta att det hade varit önskvärt att utredaren var ännu tydligare med att tjänster kring statlig it-drift i första hand ska levereras av privata aktörer och stärka förutsättningarna för att detta ska kunna verkliggöras. Det är av yttersta vikt att åstadkomma effektiv konkurrens på marknaden genom att nyttja privata aktörer på marknaden. Så långt som det är möjligt ska inte myndigheter ta fram lösningar som riskerar konkurrera med de privata leverantörerna. Genom att tillgodose behovet av tjänster genom privata leverantörer gynnas konkurrensen på marknaden. En marknad med flera aktörer leder till att utbudet av tjänster ökar, företagen strävar efter att bli bättre och mer effektiva för att vinna i konkurrens med andra samt att förutsättningar för bättre priser och högre kvalitet ökar.

Myndigheter har och kommer även i framtiden att ha behov av olika driftsalternativ där samordnad it-drift utgör ett driftsalternativ vid sidan av utkontraktering till privata leverantörer och drift i egen regi. Av den anledningen är det av yttersta vikt att skapa och upprätthålla en effektiv konkurrens på marknaden.

3.4 Säkerhetsskydd

Enligt förslagen ska en samordnad statlig it-drift kunna bidra med stöd i myndigheters val av säkra och kostnadseffektiva it-driftslösningar och bidra till att lösa gemensamma behov. I utredningen lyfts att särskilda krav ska ställas på säkerheten i ett samordnat statligt tjänsteutbud där myndigheter erbjuder it-driftslösningar till andra myndigheter och tjänsteutbudet bör därför bygga på en flexibel och transparent lösning där it-driftstjänster från flera leverantörer ingår. Swedish Medtech delar utredningens bedömning och anser det angeläget att särskilt lyfta den idag ökade risken för cyberattacker och säkerhetshotande verksamhet mot nätverk- och informationssystem. Swedish Medtech konstaterar att det ur ett sårbarhetsperspektiv kan vara problematiskt om för många är beroende av en eller några få it-driftsaktörer på marknaden. Vid en händelse där ett system som används av många slås ut, kan det få större omfattande konsekvenser och påverkan än om fler system används och det finns många olika aktörer att välja mellan. Ett upplägg med samordnad upphandling, där det enbart tecknas avtal med en leverantör skulle utgöra en tydlig riskexponering. I de fall den enda leverantören får problem kan det få stora konsekvenser för många myndigheter samtidigt. Det är av yttersta vikt att skapa förutsättningar för en välfungerande lösning som är robust för att kunna hantera en kris.

Om Swedish Medtech och medicinteknikbranschen

Swedish Medtech är branschorganisationen för de medicintekniska företagen i Sverige. Medicinteknikföretagen är heterogena vilket återspeglar sig i en stor variation av produkter. Det finns produkter inom röntgen, ortopediska implantat, minimalinvasiv kirurgi, pacemakers, dialys, hjälpmedel för funktionshindrade, journalsystem samt förbrukningsartiklar. Vissa medlemsföretag har egen tillverkning medan andra är distributörer. I Sverige finns idag runt 640 medicintekniska bolag med fler än 4 anställda. 2013 bedrev 180 av dessa företag forskning och utveckling i Sverige. Därutöver finns ett stort antal företag med 1–4 anställda. Den medicintekniska industrin arbetar med ständig utveckling och har under flera år varit den bransch som registrerat flest patent på europainivå, vilket inneburit över 13 000 patent årligen. Exporten för medicinteknikbolagen har ökat

under 2000-talet med en topp 2010 för att sedan gå ner till att 2018 vara på drygt 20 miljarder svenska kronor.

Den medicintekniska branschen anställer idag ca 25 000 personer, vilket gör medicinteknikföretagen till den del inom Life Science-branschen med flest anställda. Den svenska marknaden för medicintekniska produkter och tjänster består till största delen av offentliga kunder såsom kommuner och regioner. Många av Swedish Medtechs medlemsföretag har därmed endast möjlighet att föra ut sina produkter på marknaden genom att delta i offentliga upphandlingar. En stor andel av företagets forskning och utveckling genomförs i samverkan med hälso- och sjukvården. Detta har lett till en rad nya produkter och framgångsrika innovativa behandlingsmetoder som kommit till nytta i vården och förbättrad livskvalitet för patienter.

Anna Lefevre Skjöldebrand

VD, Swedish Medtech

Stockholm 2022-03-21